

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 20

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

a. Én és a világ viszonya 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Szembenállás, ellentét az én és a világ/mások között I. én: E/1 – ök: T/3; másság, idegenség negatív léttapasztalata; egymásra hatás; vágy a megismerésre, megértésre, a látásra; az utolsó szakaszban: világmegváltó vágy stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. Az arcok jelentéshálója 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Arc: 'a személyiség lényegét, a lelket, magát az embert jelképezi'; metonímia vö. szem, homlok; az én arca és arcok egymás tükörképei: az idegenség az ijedtséget, bűnbánatot váltja ki a lírai énből; a megismerhetetlenség, birtokolhatatlanság képei: álom, rejtély; dekadens életérzések, egymással vívott harc nyoma, emléke az arcokon, s annak megszüntetésének vágya, a szomorúsággal szemben a derű, ragyogás felvillantása; 'a fénylő arc az istenlátás jele' stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. A nézés, látás motívuma 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. A lírai én szemlélődő, önazonosságát, önmaga helyét kereső nézőpontja hangsúlyos; emlékező, múltba és jövőbe látó, az idők tapasztalatát is magában hordozó szem; az én kitüntetett helyzete: azt is látja, amit más nem; látomásosság; az egymást kölcsönösen vizsgáló tekintet, kölcsönös elidegenedettség tapasztalata, vádja, bűne stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. Ismétlésfajta és szerepük a versben 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Szóismétlések: pl. a „mennyi” szó ismétlése: a lírai én rácsodálkozását, a körülötte élők sokaságát, a tőlük való idegenségét is jelzi; arc, szem - központi motívum, cím és szöveg összefüggései: „Az idegen arcok” háromszori ismétlése: a vers végén sem válnak ismerőssé, csak a lírai énben fogalmazódik meg a vágy, hogy megváltoztassa; a „minden” a léthelyzet, a lelkiállapot

általánosítása; a rabság motívuma: én és a világ önmagába zártsága, a másik megértésének lehetetlensége stb.),

érvényes, csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz megfogalmazása. Pl. A film főszereplője 4 barát, tizenkét éves fiúk, Gordie Lachance, Chris Chambers, Teddy Duchamp és Vern Tessio, akik tudomást szereznek egy vasúti sín mellett fekvő holttestről, ami felkelti a kíváncsiságukat. **5 pont**

b. Adatok és gondolatok értelmezése és összefoglalása. Szövegtömörítés. Pl. A négy jóbarát értesül egy sín mellett fekvő holttestről, és elindulnak azt megnézni. A cselekmény szempontjából nem a végállomás a fontos, hanem maga az utazás, a szokatlan szabadság, a közös kaland, mely felszínre hozza múltbéli sérelmeiket. **5 pont**

c. Kulcsszavak kiírása, pl. gyermekkor, barátság, holttest, film, kaland **5 pont**

d. Témához való igazodás **5 pont**

A beszámoló/leírás követelményeinek betartása **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a választott epikus alkotás műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai*: társadalmi, romantikus regény, lineáris, előre haladó, két szálon futó történetalakítás, kalandos epizódok, váratlan fordulatok, metonimikus és metaforikus összefüggések; a nagy történet különböző történetekből épül fel, szervezőelve az ellentét, két világ értékrendje, szereplők ellentéte; a cselekmény ideje: kb. 10 év + 40 év, Timár két életének megfelelő belső idő szerint őszen és tavaszban van mérve és jelölve; lineáris – mitikus időélmény; térszerkezet: Vaskapu – Komárom, Levetinc – Senki szigete, értékszerkezetet is mutat: harmónia, nagyság, meghasonlás, újrakezdés; regény kezdete és zárata – cselekményszervező elem; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú; stb.)

Mikszáth: lírai, anekdotikus novella, romantikus-realista stílus, életkép anekdotikus történet kerete, metonimikus és metaforikus összefüggések a történetben, tér és szereplők viszonya, szereplők, elbeszélő nézőpontjának változása, kétértelműség, szóbeszéd és elhallgatások, elnéző-humoros-megértő hangnem stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. a hűtlenség megjelenítése **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai*: Timár hűtlensége által kettős történet jön létre, amely a helyszínek, a szereplők megosztottságában is kifejeződik: Komárom – Senki szigete, Tímea – Noémi; a két nő első találkozásakor az elbeszélő is jelzi, hogy egymás sorsának alakítói lesznek; Timár sorsának alakulásában szerepük: Tímeába beleszeret, minden cselekedete azt a célt szolgálja, hogy

megszerezze őt I. már a hajón, valamint a kincs megtalálása után; ám mire elérné célját, Timéa már Kacsukába szerelmes; végig hűséges férjéhez, nem is sejtí hűtlenségét; Noémi harmóniateremtő személyiség, „valódi nő”, elfogadó, nyugalmat árasztó; Timár számára kárpótlás a szenvedésért, a „vezeklés”, az „erény” és az „igaz” élet lehetősége; Timár Timéával szemben érzett lelkiismeret-furdalása mégis kízóan felerősödik I. lopás-motívuma, felelősség – felelőtlenség problematikája; Krisztyán ismeri titkát, Athalie is sejtí stb.),

Mikszáth: Vér Klára a hűtlen feleség, csábító nimfa, boszorkány archetípusa: I. neve, veres haja; hűtlensége, házasságtörése már a malomnál gyülekezők, várakozók szóbeszédében felsejlik, megteremtődik: I. Timár Zsófi által idézett hűségeskü, mely a zárlatban is visszatér, veres hajára való utalás; a várakozás alaphelyzete Vér Klára viselkedésére is irányul: hű marad-e katona férjéhez vagy hűtlenné válik; a metaforikus összefüggésekben is: természet és emberi viselkedésformák közötti párhuzamban is megjelenített: I. napfény kiöltött nyelvecskéi, Gélyi János sugarokat vető szemei, Vér Klára arcának pirosodása; jelzésértékű vizuális elemek és auditív elemek: a gyertyavilág kilobbanása, a kulcs csikordulása, a csattanóban a tájelemek anekdotikus értékítéletében, az eskü megismétlésében; a csoda többféle értelmezési lehetőségében stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. motívumok jelentései

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Jókai:* a víz, a Duna határ a civilizáció és az utópikus senki szigete, Timár két életének színhelye között; a határhelyzetet a folyón való mozgás iránya: átkelés is jelzi, szemben a világban való életéhez tartozó, a folyón felfelé vagy lefelé haladással; egyben lélekjelkép, a szeretteit féltő, Noémihez siető Timár lelkének háborgását, szenvedélyét, önmagával vívott belső küzdelmét is jelölheti; sötétség, köd toposza – I. Timár az éj leple alatt menekül Komáromból a nyilvános leleplezéstől való félelmében; itt lélekszimbólum is lehet: a takargatni akarásé, a kiút kereséséé, a tisztánlátás hiányáé; hold – I. Timár lázálmában jelenik meg a hold, megszemélyesítve „szemembe nézzen”: az álom az igazabb tudás, a büntudat, a lelkiismeret szimbóluma; Timár Timéától „öröklí” az égitest ’kísértés, bűn’, Noémitól a ’halál, megsemmisülés’ jelentését; kettős életének kiúttalansága, az öngyilkosság gondolata, ugyanakkor a semmitől, megsemmisüléstől való félelme jelenik meg benne; sziget - menedékjelkép, otthon, megtisztulás színhelye stb.);

Mikszáth: központi helyszín: a malom motívuma – közösségi színtér, sorsszimbólum, a hűtlenség helyszíne; a malomban való őrlés a nőiség jelképe; népmesei motívumok, archetipikus minták a szereplők megformálásában: Vér Klára, molnárné, veres haj – boszorkány, csábító nimfa, hűtlen feleség; Kocsipál Gyuri, a molnárlegény alvilági, ördögi vonásai I. Szent Mihály lova elégetése; szárazság, eső, víz stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. az elbeszélő szílam szerepe a mű világában

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai:* mindenttudó, uralja a regényvilágot; előreutal Timár hűtlenségére, s így tartja ébren az olvasó kíváncsiságát: I. „a két leány e pillanatnyi összesugárzásából szemeiknek megérzé, hogy ők valaha egymás sorsának rejtelmes intézői lesznek, hogy lesz közöttük valami közös, vagy öröm, vagy fájdalom; és talán sohasem fognak arról többet tudni, mint egy elfeledett álmóról, hogy ők okozták azt egymásnak”; ismeri hőse gondolatait, vívódásait; szemtanú, aki elmeséli az Embernek a történeté – I. zárlat – aki „csinált magának egy másik világot, ahol szeretik” stb.)

Mikszáth: az elbeszélő hang az élőbeszédhez, a mesemondáshoz közelít; külső nézőpontjának váltakozása, szereplő szílamokkal való azonosulása; szubjektív, hangsúlyos a jelenléte, I. megjegyzése – „Észreveszik, hogyne...” –, amikor Gélyi és Vér Klára közti tekintetváltást ábrázolja; felkiáltásai, elhallgatásai sejtetőek, kétértelműek, megszakítottságot

eredményeznek a történetalakításban, az anekdotizáló csattanó jelzi, hogy nem mond értékítéletet stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszádra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszádra 1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.